

פרשת השבוע – חיי שרה

לא ניתן לבנות עתיד ללא עבר...

חסרת מילים הייתי כמו רבים למול לשונות האש שהשתוללו במשך ימים ולילות ברחבי ארצנו, רוקדות בצהלה לקול תופי המסיתים / המציתים – בני העוולה, שאין בהם דבר מלבד טרוף השנאה.

והאש הזו, כילתה את עצי הארץ וצמחיה, את החי שבתוכה, את בתי האנשים על אשר צברו במשך חייהם, אם זה רכושם או כל זיכרונותיהם.

לראות את לוחמי האש נאבקים ולא מרפים, עיניהם אדומות משעות ללא שינה, מהעשן הסמיך העוטף אותם, או אולי מדמעות של צער על ההרס הרב שנגלה להם. על האדמה החרוכה שנותרה.

ובו בזמן לראות את יופיים של אנשי הארץ, שברגעי מצוקה פותחים ביתם וליבם לאלו אשר נותרו למול אודי בתייהם המפוחמים.

לראות ולנסות להבין למה. האם השנאה כל כך רבה ועמוקה בם, עד שמוכנים בני עוולה להצית את אדמת הארץ בכול מחיר? גם במחיר שריפת אדמותיהם?

בימים כאלו העובדות ההיסטוריות הן חסרות כל משמעות, שהרי בני אברהם אנו גם אם לכל בן יש את הנראטיב שלו.

האמנם שאלת בעלותו של אדם או אומה על ארץ ומקום, הינה שאלה חסרת ערך? והאם אין כל ערך לאמת היסטורית?

בפרשת השבוע, פרשת "חיי-שרה" אפשר לראות בפועלו של אברהם ובהתעקשותו למול בני חת על קניית מערת המכפלה להיות 'אחוזת קבר' לשרה אשתו בכסף מלא. בני חת מציעים לו לקבור את שרה ללא תמורה כספית וללא קניית השדה, במקום קבורת אנשיהם. אלא שאברהם מסרב להצעה ומתעקש על אחוזת קבר נפרדת ומבודדת, כדי שהוא לא יצטרך פעם אחר פעם לעבור בקניינו של האחר – זוהי תפיסתו המוסרית של אברהם.

המוסר האנושי מתחיל בכיבוד קיומו ורכושו של הזולת ויותר מכך – כיבוד המרחב החברתי-תרבותי של האחר, גם אם הוא אינו תואם את מרחבו שלו.

התפיסה המוסרית של התורה מתחילה בכך, שהיא נותנת אמון ומכבדת את המאמץ האנושי לקניין.

שורש העוולות המוסריות בעולם מגיע בעקבות טשטוש הגבולות שבין אדם לאדם, בין משפחה למשפחה, בין עם לעם, בין אמונה לאמונה. מלחמות על האדמה, על הארץ הזו, נובעות לא מתוך עיקשות על מי היה ראשון, אלא מתוך רמיה עצמית והתעלמות מן האמת ההיסטורית וחוסר כבוד לרכושו ומקומו של הזולת. דווקא בשל הניסיון למחוק את ההיסטוריה. דווקא משום שאין כל ערך למאמץ האנושי ההולך ונבנה לאורך השנים.

מי שמבקש לבטל את קניינו של האדם – מבקש גם לבטל את אישיותו ומאמצו האנושי, ומכאן הדרך להשיל את האדם מרכושו ואף מחייו – קצרה.

והיום כשאש הטבע רוגעת לאחר שנבתה את קורבנה, אש שנאת האדם עדיין משתוללת בתוכנו, ולשונותיה הארסיות עוטפות כל חלקה טובה שנותרה בנו – בניו של אברהם.

למרבה האירוניה, מערת המכפלה, חלקת הקבר הראשונה, פיסת האדמה שנרכשה על ידי אברהם לאסוף דורותיו במותם – יצרה את הקשר החי הממשי הראשון בין אברהם וזרעו ובין אדמת הארץ הזו, קשר שלא ינותק לעד – קשר דמים.

בברכת שבוע טוב.